Vetre strămosești

Aici trăiește veșnicia
1541 Mălăiești 1991

Din cuvîntarea dlui Ion HADÂRCĂ, prim-vicepreședinte al Parlamentului Moldovei:

I

Duminica trecută-n Mălăieștii Grigoriopolului a fost o mare sărbătoare, la care-a participat toată suflarea din această vrednică așezare. Ba au venit roiuri de oaspeți și de pe alurea, din satele-nvecinate, din alte părți. Au fost poftite solii din Mălăieștii Orheiului, din Mălăieștii Rîșcanilor, din Mălăieștii Criuleni-lor. S-a constatat că în perimetrul latinității balcanice sînt 12 sate ce poartă numele Mălăiești, adică opt în România și patru-n Republica Moldova. O dovadă în plus a temeliei neamului nostru, a veșniciei lui pe-aceste pămînturi. Un argument de rigoare pentru acea minte obtuză smirnovistă, pentru acel ochi vicklean bolșacovist, care continuă să tocească minciuna cum că adevărata istorie pentru acest plai începe odată cu descălecarea lor pe aici.

Poveștile de adormit copiii nu mai prind astăzi, domnilor-tovarăși.

Așadar, mălăieștenii au făcut-o-n patru muchii, și-au serbat cu suflet și inimă vatra, și-au cinstit înaintașii, au stat de «vorbă» cu urmașii. Foarte emoționant, cu nelipsita pîine și sare, cu buchete de flori au fost întîmpinați domnii Valeriu Muravschi, primministru al Republicii Moldova, Ion Hadârcă, prim-vicepreședinte al Parlamentului, Petru Soltan, președinte al unei comisii în Parlament, Președinte al Societății culturale «Transnistria». Conducerale a invitat solia Chirea locală a invitat solia Chișinăului mai întîi în cîmp, să vadă roada, să-și încînte ochiul de acea irepetabilă luncă a Nistrului. Ce bogăție, ce oameni harnici; într-un curpăn mărat 72 de

CĂTRE LOCUITORII SATULUI MALAIEȘTI

Dragi compatrioți!

În istoria Moldovei, pe răboj ul timpului au fost înscrise, s-au păstrat și au ajuns pînă în zilele noastre multe date remarcabile. Printre ele se înscrie și ziua întemeierii satului Mălăiești.

Se știe că la începuturile lui au stat oameni de viță, gospodari vrednici, creștini cu iubire de neam și de plai. Chibzuite le-au fost cuvîntul și fapta, tari s-au ținut la greu și la bine, la noroc și la cumpănă. Dreaptă le-a fost credința, dacă cele cîteva case au devenit sat, dacă satul a știut să înfrunte veșnicia, nu s-a plecat sub povara destinului, a fost vrednic și a îndeplinit porunca strămoșilor, pentru ca azi, după scurgerea a 450 de ani, să ajungă una dintre cele mai frumoase și mai bogate așezări rurale din Republica Moldova.

Cred că fiecare mălăiștean simte o deosebită mîndrie și o mare bucurie pentru izbînzile generațiilor topite în negura timpurilor. Moștenirea lor materială și spirituală este înmulțită cu hărnicie de urmași, ce s-au născut pe același pămînt și cu înțelepciune și rîvnă se îngrijesc de treburile Țării Moldovei, care în aceeași măsură îi ocrotește prin legile sale.

Chipul și spiritul strămoșilor Vă dau putere, Vă sînt călăuză și azi, cînd libertatea și independența statului se află din nou la grea cumpănă, cînd soarta ne oferă poate una din rarele șanse de a deveni adevărați stăpîni la noi în casă.

Fiecare locuitor al Mălăeștilor trăiește și muncește, fiind animat de nobila aspirație de a lăsa copiilor săi o Moldovă independentă, integră și unită. O Moldovă democratică și civilizată, recunoscută și respectată în întreaga lume.

Multstimați mălăieșteni! Vă felicit cordial cu prilejul jubileului de 450 de ani ai satului Mălăiești. Vă exprim profunde mulțumiri și recunoștință pentru munca plină de abnegație și pentru contribuția Dumneavoastră la cauza comună de dezvoltare a republicii noastre.

Sînt convins că și pe viitor Veți face tot ce depinde de Dumneavoastră pentru consolidarea suveranității social-economice și politice a Moldovei noastre iubite.

Vă urez succese, fericire, pace și prosperare.

MIRCEA SNEGUR

Președintele Republicii Moldova

or. Chișinău, august 1991

450 de ani ai satului sînt tot atîția ani ai izvoarelor limpezi care răsar să potolle setea mălăieștenilor.

450 de ani sînt tot atîția ani ai copacilor, ai stejarilor, ai nucilor care vă ocrotesc la umbră după o zi de muncă.

450 de ani sînt tot atîția ani ai horelor, ai sîrbelor, datinilor și obiceiurilor acestor pămînturi.

Din păcate, istoria n-a fost blajină cu noi; au fost și ani de cumpănă, au fost și ani de uitare; din toți acești ani, aș vrea, să cred, credința nu a dispărut în aceste locuri.

Aș vrea să mă adresez către cei mai în vîrstă, către cei care știu, țin bine minte istoria, datinile și obiceiurile — ei să fie pazniicii, ei să fie învățătorii, ei să fie cei care țin temelia satului.

Aș vrea să mă adresez către toți oamenii muncitori, bărbați și femei, către copii, care ne privesc — să țină minte această zi, să învețe horele, să învețe limba, să nu uite de ceea ce s-a întîmplat, ce se întîmplă aici.

Noi nu sîntem din cei care am pornit cu hula și cu arma împotriva altor popoare. Toți cei care au venit la noi și-au găsit un cuib și au fost primiți alături: și ruși, și ucraineni, și armeni, și alte popoare. Din aceasta s-a constituit marea legendă despre bunătatea unui schimb de scrisori între sultanul turc și regele Poloniei existența satului Mălăiești la 1541...

La sărbătoarea de astăzi, pentru a cinsti memoria înaintașilor, am invitat oaspeți din alte părți ale Moldovei, ce poartă numele Mălăiești (din Rîșcani, Orhei și Criuleni). Au fost odinioară construite două biserici — ambele-s distruse. Am descoperit pînă astăzi doi mălăieșteni care au ajuns oameni de vază: Mihail Mîțu, savant-agronom, a studiat la Peterburg, a activat pe insula Sahalin, și Mihail Gribencea, a studiat la Harkov, a activat la Moscova. Pînă în prezent satul nostru numără oameni de știință, pedagogi, specialiști în agricultură, medici, deputați în Parlamentul Moldovei, un scriitor — Vladimir Beșleagă.

În ultima 100 de ani populația a sporit, atingînd cifra de 8 mii de suflete, moșia-i de 10 mii desetine. În cel de-al doilea război mondial au căzut 470 de mălăieșteni. În gospodăria colectivă «Serghei Lazo», condusă de Nichita Cojocaru, se obține o producție anuală de 16 mii tone de cereale, peste 20 mii tone de legume. Astăzi cel mai bătrîn locuitor din sat este moșul Andrei Potrîmba, născut la 23 martie 1903, iar pe cea mai tînără cetățeană, înregistrată la 23 iulie, o cheamă Olguța Furdui.

Iubiți consăteni mălăieșteni din anul 2041. Vă lăsăm acest mesaj cu speranța că atunci cînd se vor împlini 500 de ani ai satului veți marca și voi evenimentul, pomenind strămoșii, spunînd un cuvînt bun urmașilor.

În aceste zile Mălăieștii trăiesc clipe încordate, cauzate de grija pentru destinul satului și al Republicii suver

Undeva, pe la margini, se aflau și cîțiva reprezentanți ai O.S.T.K.-ului din Tiraspol, și ziariști de la «Dnestrovskaia pravda», care priveau jenați la această atmosferă de entuziasm general și de înfrățire a sufletelor. Lasă-i să priveasc㻓

Am auzit din gura mai multor trudnici, că ei recunosc și păstrează în inimi o singură Moldovă, indivizibilă, o Moldovă Suverană, dorind s-o vadă tainică și independentă. Dar presiunea vecinilor din Tiraspol e încă mare: în sat nu e nici un tricolor, nici o lozincă scrisă, cu caractere latine, am observat de-asupra sediului primăriei, stingheră și decolorată de ploi, stema veche. Aceasta e situația.

Vorbitorii, și cei cuprinși în iureșul sărbătorii, s-au străduit să facă de data aceasta abstracție de politică. S-a vorbit cu evlavie de strămoși, de vrednicia și simțul de gospodar al oamenilor din partea locului, care au vîrfuit cu rezultate bune secerișul: zece mii de tone de cereale au obținut. S-a vorbit de istorie și de perspectivă, căci oamenii vor să trăiască în cercul unui trai civilizat. A ajuns nu demult gazul natural în sat, pînă la 20 de case abia, dar spre sfîrșitul anului vor fi gazificate încă 200 de gospodării. Am înțeles, este cea mai mare bucurie a mălăieștenilor.

De aici adineaori a pornit în lume, precum spuneam, Mihail Mîțu, care a cultivat viță-de-vie tocmai la Sahalin. Despre curățenia morală a acestui om a scris încă Cehov; de atîta la Sahalin există un sat și un vîrf de munte ce-i poartă și astăzi numele. Operele științifice ale matematicianului Mihail Grebencea, tot de aici, sînt cunoscute într-un

Timpurile vitrege ne-au furat istoria, mai bine zis ne-au lip-

Din cuvîntarea